

บทความวิจัย

เรื่อง เส้นทางก้าวขึ้นสู่บัลลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง

โดย

นางสาวอัฐภิญญา ปัญญาวิชิรญาณ

รหัสนักศึกษา 05550736

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษา ปีการศึกษา 2558

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศจีนมีประวัติศาสตร์มานานกว่า 5,000 ปี จีนเคยแบ่งเป็นรัฐน้อยใหญ่และในที่สุดก็รวมตัวเป็นปึกแผ่น เคยเป็นประเทศที่เจริญในที่สุด เจริญรุ่งเรืองที่สุดในโลกประเทศหนึ่งโดยเฉพาะในสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์หยวนและก็เคยเสื่อมถอยที่ถูกมหาอำนาจรุกรานในปลายสมัยราชวงศ์ซ่ง ซึ่งเป็นราชวงศ์สุดท้าย ราชวงศ์ซ่งเป็นราชวงศ์ซึ่งสถาปนาขึ้นโดยชนชั้นศักดินาของหมานจู(แมนจู)เป็นยุคที่ประเทศจีนเคยถูกปกครองโดยชนกลุ่มน้อยเป็นครั้งที่ 1

หลังจากที่ราชวงศ์ซ่งกำจัดคู่แข่ง คือกลุ่มที่สนับสนุนราชวงศ์หมิงและสามารถรวมอาณาจักรให้เป็นหนึ่งเดียวในสมัยจักรพรรดิคังซี ในสมัยนี้ซึ่งถือว่าเป็นรัชสมัยที่รุ่งเรืองที่สุดสมัยหนึ่งฮ่องเต้พระองค์นี้ครองราชย์ยาวนานถึง 61 ปี² ยุคต่อมาคือรัชกาลของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง โอรสองค์ที่ 4 ของจักรพรรดิคังซี ทรงมีพระชนมายุถึง 45 พรรษาเมื่อขึ้นครองราชย์ในค.ศ.1722จนถึงค.ศ.1735 เป็นเพียงแค่ช่วงระยะเวลา 10 กว่าปี³ แต่ถือว่าเป็นฮ่องเต้ที่โดดเด่นพระองค์หนึ่งในประวัติศาสตร์จีน ทั้งเรื่องรูปแบบการปกครองที่พาบ้านเมืองไปสู่ความรุ่งเรืองและสงบสุข อีกเรื่องที่สำคัญถือว่าเป็นเรื่องที่โดดเด่นอย่างมากคือการได้บัลลังก์ของพระองค์ มาจากการแย่งชิงบัลลังก์กับพี่น้องในสายเลือดที่กล่าวได้ว่าไม่มีครั้งไหนวุ่นวายเท่าครั้งนี้ จักรพรรดิหย่งเจิ้งโตขึ้นมาพร้อมกับพี่น้อง 10 กว่าคน ทำให้ต้องแข่งขันกับคนอื่นๆ เพื่อเพื่อวันหนึ่งเกิดเหตุการณ์พลิกผัน จนรัชทายาทไม่สามารถครองราชย์ได้ โอกาสที่ทำความดีความชอบไว้จะอาจจะส่งให้ได้เป็นคนสืบบัลลังก์ต่อไป

เหตุการณ์แย่งชิงบัลลังก์นี้เกิดในปลายสมัยรัชสมัยจักรพรรดิคังซีแต่เดิมจักรพรรดิคังซีได้กำหนดเลือกรัชทายาทไว้ที่องค์ชายรอง ต่อมาก็ได้ปลดออกและมอบตำแหน่งให้แก่องค์ชายใหญ่และถูกถอดลงกลับไปคืนตำแหน่งแก่องค์ชายรองอีกครั้ง ช่วงนั้นเหล่าโอรสพี่น้องสายเลือดเดียวกันต่างแบ่งฝักแบ่งฝ่ายทำการวิธิต่างๆเพื่อให้ได้รับตำแหน่งรัชทายาท ทำให้ต้องฆ่าฟันกันเองจนกลายเป็นศึกสายเลือดครั้งยิ่งใหญ่

¹ สายฝน รุ่งประเสริฐวรรณสินธพ และสุรภาพรรังมีอุทัย, ประวัติศาสตร์จีนยุคราชวงศ์ถัง เล่ม 2 (กรุงเทพฯ:แพรวพวรรณ, 2554),184.

² เต่า ชวน หัว, หลากหลายฮ่องเต้เด็ก (กรุงเทพฯ : เกล็ดไทย,2551) ,143.

³ ปิยะดา ชลวร, เหตุเกิดในราชวงศ์ซ่ง (กรุงเทพฯ:ชวนอ่าน2555), 37 .

จนต่อมาจักรพรรดิคังซีรู้ว่าพระโอรสนั้นอยากได้อำนาจจนเกินไป จึงปลดองค์ชายรองที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมคิดการจะชิงบัลลังก์จากพระองค์จากตำแหน่งรัชทายาท และจากนั้นพระองค์ทรงเขียนชื่อรัชทายาทที่พระองค์เล็งไว้เป็นความลับและให้ประกาศต่อเมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์แล้ว ทว่าปัญหาที่ยังไม่จบสิ้นกลับกลายเป็นการแบ่งฝายจากขุนนางและเชื้อพระราชนัดดาเพื่อสนับสนุนการขึ้นครองราชย์ของเหล่าโอรสคนต่อไปจนเกิดขั้วอำนาจระหว่างโอรสทั้ง 2 ฝ่าย คือ องค์ชาย 4 (ฮ่องเต้หย่งเจิ้ง) กับองค์ชาย 14 ซึ่งรวมอำนาจกับองค์ชาย 8 ที่มีความอยากได้ตำแหน่งรัชทายาทมากจนถูกจักรพรรดิคังซีปลดจากตำแหน่ง ระหว่างโอรสทั้ง 2 ที่คาดหมายว่าน่าจะเป็นผู้ได้รับตำแหน่งได้แข่งขันสร้างบารมีอำนาจขึ้นจักรพรรดิหย่งเจิ้งเป็นผู้มีความลึกซึ้ง วางกลยุทธ์ทำตัวเฉยเมยต่อการทำงานในราชสำนักปลีกตัวออกห่างจากวังหลวง แต่ก็แฝงเหลี่ยมลึกแอบคบหาขุนนางที่มีบารมีและพยายามวางแผนเล่นงานฝ่ายผู้เป็นปฏิปักษ์ต่อพระองค์ส่วนองค์ชาย 14 นั้นได้สร้างผลงานในปราบปรามเขตแดนต่างๆเอาไว้มากมายมีส่วนอย่างมากในราชสำนักและได้รับการคาดหมายว่าน่าจะเป็นคนที่จักรพรรดิคังซีทรงเขียนชื่อไว้ในราชโองการเพราะสมัยนั้นจักรพรรดิคังซีได้โปรดปรานองค์ชาย 14 แต่ฝ่ายจักรพรรดิหย่งเจิ้งไม่มีความลดความพยายามวางแผนใส่ร้ายองค์ชาย 14 เพื่อให้จักรพรรดิคังซีเกลียดชัง⁴ แต่แล้วหลังจากพระเจ้าคังซีได้เสด็จสวรรคตนั้นราชโองการยกราชสมบัติที่พระเจ้าคังซีทรงทำไว้ทั้งฉบับที่เป็นภาษาฮั่นและภาษาแมนจูต่างมีเนื้อความเช่นเดียวกันว่าทรงประสงค์จะยกบัลลังก์ให้แก่องค์ชาย 4 (ฮ่องเต้หย่งเจิ้ง) เหล่าเชื้อพระราชนัดดาและขุนนางทั้งหลายจึงต้องยอมรับการขึ้นครองราชย์ขององค์ชาย⁵

การขึ้นสู่บัลลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งพระองค์พระองค์หวั่นหวาดกับขุนนางใหญ่ที่มีความสามารถไว้อย่างลับๆคือเสนาบดีเหินยงเกิงเหยาที่อำมาตย์หลงเคอตัว⁶ ผู้อยู่เบื้องหลังการชิงบัลลังก์ของพระองค์ ซึ่งเหินยงเกิงเหยาเป็นคนอยู่เบื้องหลังช่วยจัดการให้จักรพรรดิหย่งเจิ้งชิงบัลลังก์กับเหล่าพระโอรสและว่ากันว่าขุนนางเหินยงเกิงเหยาเป็นสายลับที่จักรพรรดิหย่งเจิ้งส่งไปจัดการกับองค์ชาย 14 และองค์ชาย 8 ส่วนขุนนางหลงเคอตัวที่มีศักดิ์เป็นพระอนุชาสนมเอกของจักรพรรดิคังซีและเป็นพระเชษฐาสนมเหินยงของจักรพรรดิหย่งเจิ้งคือคนคุมทหารในปักกิ่งที่ยุติปัญหาการก่อการขององค์ชายต่างๆทำให้จักรพรรดิหย่งเจิ้งครองราชย์ได้อย่างสมบูรณ์ และการเสด็จสวรรคตอย่างกะทันหันของพระเจ้าคังซีในประวัติศาสตร์จีนว่าอาจถูกปลง

⁴ ดวงฉีคา รามศวรร, เงินอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออก (กรุงเทพฯ: แพร่ธรรม, 2537), 252.

⁵ จอมยุทธสวี, ชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ (กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์, 2554), 102.

⁶ เล่า ชวน หัว, ร้อยเรื่องราวแมนจู (กรุงเทพฯ: คุณธรรม, 2557), 90.

พระชนม์โดยขุนนางหลงเคี้ยวและปลอมแปลงราชโองการเปลี่ยนชื่อรัชทายาทจากองค์ชาย 14 เป็นองค์ชาย 4 ดังนั้นเรื่องการครองราชย์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งจึงเป็นที่ครหาตราบจนทุกวันนี้⁷

แต่อย่างไรก็ดีจักรพรรดิหย่งเจิ้งเมื่อขึ้นครองราชย์แล้วก็พยายามปกครองบ้านเมืองอย่างเต็มความสามารถทรงมุ่งมั่นที่จะจัดการบริหารปกครองจักรวรรดิให้มีประสิทธิภาพและมีงบประมาณแผ่นดินให้มากที่สุด โดยการปฏิรูประบบภาษีและการคลัง ทรงปราบปรามนักรบฉว่บงหวงและควบคุมการใช้จ่ายต่างๆ ทรงปกครองอย่างเข้มงวดและเด็ดขาด แม้รัชสมัยของพระองค์จะมีระยะเวลาอันสั้นที่ครองราชย์สมบัติเพียง 13 ปีแต่ก็ถือว่าเป็นช่วงที่บ้านเมืองมีความสมบูรณ์ต่อจากรัชกาลก่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเหตุการณ์ทางการเมืองในปลายสมัยจักรพรรดิถังซี้ที่มีผลต่อการขึ้นสู่บัลลังก์
2. เพื่อศึกษาเส้นทางการก้าวขึ้นสู่บัลลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง
3. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

งานเขียนที่กล่าวถึงเหตุการณ์ชิงบัลลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งก็ยังมีปรากฏอยู่บ้าง ได้แก่งานเขียนของ จอมยุทธสวี(2554) จากหนังสือเรื่องชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ งานเขียนของ ดวงธิดา รามสวรรค์ (2537)จินอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออกงานเขียนของทวีป วรดิลก (2551)จากหนังสือเรื่องประวัติศาสตร์จีนและงานเขียนของเล่า ชวน หัว (2555)จากหนังสือเรื่อง ร้อยเรื่องราวแมนจูอีกทั้งยังมีงานเขียนของMadam Rose K(2558)เรื่อง ลอบสังหารหย่งเจิ้งของหลี่ซือเหนียง จากเว็บไซต์ASTV ผู้จัดการออนไลน์ที่กล่าวถึงเหตุการณ์ทางการเมืองในรัชสมัยจักรพรรดิถังซี้ ที่เกิดเหตุการณ์การแย่งชิงบัลลังก์กันเองในระหว่างเหล่าพระโอรสสายเลือดเดียวกันที่มีการปลดรัชทายาทครั้งแล้วครั้งเล่า จนทำเหล่าโอรสทั้งหลายเกิดความอยากได้ตำแหน่งรัชทายาท ทำความดีความชอบและอีกทั้งทำร้ายกันเองแบ่งฝักแบ่งและต้องพินาศกับเหล่าพี่น้องสายเลือดเดียวกันทำวิธีการต่างๆมากมายมาต่อสู้กันในบรรดาพี่น้องเพื่อให้ได้ซึ่งอำนาจในบัลลังก์

⁷ Madam Rose K, ลอบสังหารหย่งเจิ้งของหลี่ซือเหนียง(กรุงเทพฯ: เว็บไซต์ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2555)

ลี้กัมาครอบครองและฝ่ายการแย่งชิงบัลลังก์ที่มีองค์ชาย 8 องค์ชาย 14 องค์ชาย 4 (ฮ่องเต้หย่งเจิ้ง) อีกทั้งยังกล่าวถึงการได้ซึ่งบัลลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งที่มีขุนนางที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนอยู่เบื้องหลังการชิงบัลลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง

นอกจากนี้ยังมีหนังสือที่อ้างว่าจักรพรรดิหย่งเจิ้งได้ทำการปลอมแปลงลายพระหัตถ์ของจักรพรรดิคังซีในราชโองการแต่งตั้งรัชทายาท จากองค์ชาย 14 มาเป็นองค์ชาย 4 เพื่อให้พระองค์ได้สืบราชบัลลังก์ต่อ ในงานเขียนของปิยะดา ชลวร (2555) จากหนังสือเรื่อง เหตุเกิดในราชวงศ์ชิงงานเขียนของ รุ่งพงษ์ ชัยนาม (2557) จากหนังสือเรื่อง รวมบทความประวัติศาสตร์ราชวงศ์จีน สงคราม การเมืองระหว่างประเทศ และวัฒนธรรมและงานเขียนของเล่า ชวน หัว (2555) จากหนังสือเรื่อง ร้อยเรื่องราวแมนจู

จากความน่าสนใจดังกล่าว ผู้วิจัยได้เห็นช่องว่างของการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเส้นทางการก้าวขึ้นสู่บัลลังก์ ของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง เพราะเนื่องด้วยเอกสารและสื่อออนไลน์นั้นยังไม่สามารถอธิบายได้อย่างละเอียดชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้ไต่รอยการศึกษาการก้าวขึ้นสู่บัลลังก์ ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เหตุการณ์ทางการเมืองปลายรัชสมัยคังซีที่มีผลต่อการขึ้นสู่บัลลังก์

ในประวัติศาสตร์ของประเทศจีนมีจักรพรรดิที่ปรีชาสามารถและโดดเด่นมากมายซึ่งหนึ่งในนั้นที่มีอาจจะไม่กล่าวถึงไม่ได้ก็คือ รัชสมัยของจักรพรรดิคังซี (ค.ศ. 1661 – ค.ศ. 1722)⁸ หนึ่งในจักรพรรดิองค์สำคัญของราชวงศ์ชิงเป็นจักรพรรดิที่ทรงอำนาจและมีพระปรีชาสามารถเป็นอย่างมาก ทรงครองราชย์ยาวนานถึง 61 ปี จักรพรรดิคังซีได้ทำประโยชน์ให้กับประเทศจีนมากมาย อาทิ ลงไปแก้ปัญหาทางภาคใต้ของที่เกิดอุทกภัยหลายครั้งด้วยพระองค์เองและการสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำเพื่อป้องกันน้ำไหลไปท่วมบ้านเมืองประชาชน⁹ สร้างคุณความดีของพระองค์ประทับอยู่ในจิตใจของชาวฮั่น ทำให้ชาวฮั่นยกย่องพระองค์แม้จะเป็นผู้ปกครองต่างชาติก็ตาม จักรพรรดิคังซินั้นทรงมีพระโอรส 35 องค์และพระธิดา 20 องค์ และการที่มีพระโอรสมากมายด้วยเหตุนี้จึงเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดการแย่งชิงบัลลังก์กันระหว่างพี่น้องสายเลือดเดียวกันที่ดุเดือดซับซ้อนที่สุดในประวัติศาสตร์จีนและจากการครองราชย์ยาวนานทำให้ปลายรัชกาลเกิดเหตุการณ์ที่นำมาสู่การขึ้นครองบัลลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งอย่างไม่ปกติและก่อให้เกิดข้อ

⁸ เล่า ชวน หัว, หลากหลายฮ่องเต้เด็ก (กรุงเทพฯ: เกล็ดไทย, 2551), 143.

⁹ จอมยุทธศึกชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ (กรุงเทพฯ: สุสานการพิมพ์, 2554), 85.

ถกเถียงถึงการขึ้นครองบัลลังก์อย่างไม่บริสุทธิ์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง เหตุการณ์ตอนปลายรัชกาล
จักรพรรดิคังซีที่เกิดขึ้นคือ

1. การปลดตำแหน่งรัชทายาทถึงสองครั้ง

2. การแย่งชิงบัลลังก์ของเหล่าโอรส

1. เหตุการณ์ปลดตำแหน่งรัชทายาทถึงสองครั้ง

ปลายรัชสมัยของจักรพรรดิคังซีเกิดเหตุการณ์การแย่งชิงบัลลังก์กันเองระหว่างพระโอรสพี่น้อง
สายเลือดเดียวกัน เป็นการแย่งชิงบัลลังก์ครั้งที่ดูเดือดเป็นอย่างมาก แต่เดิมพระเจ้าคังซีกำหนดรัชทายาทไว้ที่
องค์ชายรองหรือ องค์ชาย ยินเหริง(Yinreng) แต่ต่อมายินเหริงถูกปลดออกจากตำแหน่งรัชทายาทเพราะเนื่อง
จักรพรรดิคังซีเสด็จตรวจราชการไปนอกวัง ระหว่างนั้นรัชทายาท Yinreng แสดงความประพฤติกบฏ
อำนาจในพระราชวัง ทำให้จักรพรรดิคังซีทรงกริ้วมาก เมื่อเสด็จกลับจากตรวจราชการจึงสั่งปลดองค์ชาย
รองออกจากตำแหน่งรัชทายาทแล้วมอบตำแหน่งรัชทายาทให้แก่องค์ชายใหญ่ คือ องค์ชาย ยินจื่อ(Yinzhi)¹⁰
แต่ต่อม้องค์ชายใหญ่ ยินจื่อ ก็ถูกใส่ร้ายจนจักรพรรดิคังซีต้องถอดองค์ชายใหญ่ออกจากตำแหน่งรัชทายาท
อีกเช่นกัน แล้วคืนตำแหน่งให้้องค์ชายรองอีกครั้งเพื่อให้โอกาสได้ปรับตัวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้น
เหตุการณ์การคืนตำแหน่งให้แก่องค์ชายรอง ยินเหริง (Yinreng) แสดงให้เห็นว่าจักรพรรดิคังซีทรงโปรด
ปราน้องค์ชายรองเป็นอย่างมากเพราะเนื่องด้วยของค์ชายรองทรงเกิดจากพระมเหสีที่พระองค์รักที่สุดแต่แล้ว
ปัญหาความประพฤติกบฏขององค์ชายรองก็กลับมาอีกครั้งในตอนที่จักรพรรดิคังซีเสด็จประพาสทางใต้ องค์ชาย
รองทรงสร้างขุมอำนาจขึ้นในวังหลวง สมคบคิดกับพวกขันทีและขุนนางต่างๆวางแผนบีบบังคับให้จักรพร
รดิคังซีสละราชสมบัติแต่เมื่อจักรพรรดิคังซีทรงกลับมาและรู้แผนการขององค์ชายรองที่ได้วางแผนไว้กับ
ขุนนางทำให้จักรพรรดิคังซีทนไม่ไหวและคิดว่าพระโอรสคนนี้ไม่เหมาะสมกับการปกครองบ้านเมืองจึง
ปลดองค์ชายรองอีกครั้งหนึ่งอย่างถาวรในปี ค.ศ. 1712 ¹¹ ซึ่งถือว่าเหตุการณ์นี้ทำให้ราชวงศ์เกิดสั่นคลอน
และถือเป็นโอกาสสำคัญที่เหล่าพระโอรสทั้งหลายต่างเริ่มหาหนทางให้ตนเองได้ขึ้นสู่ตำแหน่งรัชทายาท

¹⁰ ดวงธิดา รามสารวดี, จีนอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออก(กรุงเทพฯ: แพรธรรม, 2537), 251.

¹¹ จอมยุทธสาว, ชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ(กรุงเทพฯ:ฐานการพิมพ์, 2554), 90.

2. เหตุการณ์แย่งชิงบัลลังก์ของเหล่าโอรส

หลังจากเหตุการณ์ปลดองค์ชายรองออกจากตำแหน่งรัชทายาทถึงสองครั้งซึ่งถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่ปูทางให้เหล่าโอรสทั้งหลายแสวงหาวิธีต่างๆ ให้ตนได้ขึ้นสู่อำนาจ ในช่วงเวลานั้นพี่น้องสายเลือดเดียวกันต่างแบ่งฝักแบ่งฝ่ายกันเองใน ถึงแม้จักรพรรดิคังซีได้ทรงเขียนชื่อรัชทายาทที่พระองค์เลือกไว้แล้ว แต่ทรงเก็บไว้เป็นความลับจะประกาศต่อเมื่อพระองค์ได้สิ้นพระชนม์¹² แล้วเท่านั้นเพื่อป้องกันการแย่งชิงบัลลังก์ของเหล่าพระโอรส แต่ปัญหาการแย่งชิงราชสมบัติก็ไม่จบสิ้น เมื่อเกิดขั้วอำนาจระหว่างโอรสสองฝ่ายที่คาดหมายว่าจะเป็นผู้ได้รับตำแหน่งรัชทายาท ที่มีองค์ชาย 4 หรือจักรพรรดิหย่งเจิ้งที่ทรงเก็บตัววางกลอุบายและคบขุนนางอย่างลับๆ¹³ เพื่อที่จะช่วยพระองค์ขึ้นครองราชย์ และองค์ชาย 14 ซึ่งรวมกำลังอำนาจกับองค์ชาย 8 องค์ชายแปดองค์นี้คือผู้ที่ได้รับหน้าที่ดูแลฝ่ายกลาโหมและมีอำนาจทางทหารมากกว่าองค์ชาย 4 อีกทั้งขุนนางต่างสนับสนุนองค์ชาย 8 และทรงมีเส้นสายอยู่ทั่วทุกมุม จึงสร้างความหนักใจแก่ องค์ชาย 4 ไม่น้อยในช่วงนั้น แต่เนื่องจากองค์ชาย 8 องค์นี้พยายามแสดงความสามารถให้จักรพรรดิคังซีเห็นว่าพระองค์เหมาะสมกับการปกครองบ้านเมืองพระองค์และมีความอยากได้ตำแหน่งรัชทายาทเป็นอย่างมากจนถูกจักรพรรดิคังซีปลดจากจากงานในราชสำนัก และเนื่องด้วยพระมารดาเป็นเพียงแค่สามัญชนธรรมดาจึงทำให้ยากแก่การขึ้นครองราชย์ ดังนั้น องค์ชาย 4 และองค์ชาย 14 โอรสทั้งสองจึงถูกคาดหมายว่าจะเป็นผู้ได้รับตำแหน่งได้แย่งกันสร้างบารมีอำนาจ ทำความดีความชอบ จักรพรรดิหย่งเจิ้งเป็นผู้มีความฉลาดลึกซึ้งวางกลอุบายทำตัวเฉยเมยต่อการทำงานในราชสำนักปลีกตัวออกห่างจากวังหลวงเพื่อให้จักรพรรดิคังซีและโอรสคนอื่นๆ เชื่อว่าพระองค์ไม่ได้สนใจในการขึ้นครองราชย์แต่อย่างใด แต่พระองค์ก็แฝงเหลี่ยมลึกแอบคบหาขุนนางที่มีอำนาจบารมี อีกทั้งพยายามวางแผนเล่นเกมฝ่ายผู้เป็นปฏิบัติต่อพระองค์ ส่วนองค์ชาย 14 นั้นก็ได้สร้างผลงานในปราบปรามเขตแดนต่างๆ เอาไว้มากมาย มีส่วนช่วยงานในราชสำนักอย่างมาก อีกทั้งจักรพรรดิคังซีได้มอบหมายงานให้พระองค์ทำอยู่บ่อยๆ จึงทำให้คิดว่าจักรพรรดิคังซีทรงไว้วางพระทัยและเชื่อมั่นในตัวองค์ชาย 14 จึงได้รับการคาดหมายว่าจะเป็นผู้ที่จักรพรรดิคังซีทรงเขียนชื่อไว้ในราชโองการ แต่ฝ่ายองค์ชาย 4 ไม่มีความลดความพยายามทรงวางแผนการต่างๆ โดยเฉพาะทรงคบหาขุนนางที่มีอำนาจและบารมีเพื่อช่วยสนับสนุนพระองค์เพื่อให้ได้ขึ้นสู่อำนาจ

¹² ดวงจิตา รามศวรร, *เงินอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออก* (กรุงเทพฯ: แพรธรรม, 2537), 252.

¹³ เล่า ซวน หัว, *ร้อยเรื่องราวเมฆงู* (กรุงเทพฯ: คุณธรรม, 2557), 90.

เส้นทางการขึ้นสู่อำนาจของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง

องค์ชาย 4 หรือจักรพรรดิหย่งเจิ้งเติบโตขึ้นมาพร้อมกับพี่น้องสิบกว่าองค์ ทำให้พระองค์และเหล่าพระโอรสต้องแข่งขันทำความดีความชอบ เพื่อที่ว่าวันใดมีเหตุการณ์ผิดพลาดจนองค์รัชทายาทไม่สามารถขึ้นครองราชย์ได้พระองค์และพระโอรสต่างๆ อาจจะเป็นตัวเลือกต่อไป เส้นทางการขึ้นสู่อำนาจของจักรพรรดิหย่งเจิ้งนั้นมีกลอุบายเล่ห์เหลี่ยมมากมายพอสรุปได้ 2 ประการคือ

1. การลบลอบคบหาขุนนางเพื่อช่วยกำจัดผู้เป็นปฏิปักษ์ต่อพระองค์

2. การปลอมแปลงราชโองการ

1. การลบลอบคบหาขุนนางเพื่อช่วยกำจัดผู้เป็นปฏิปักษ์ต่อพระองค์

การขึ้นสู่อำนาจของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง พระองค์ทรงคบหาพยายามผูกมิตรกับนายทหารชั้นผู้ใหญ่คนสำคัญไว้อย่างลับๆ 2 คน คืออำมาตย์หลงเคอตัว ลังโกโดผู้บัญชาการกองพลรักษาความสงบเรียบร้อยประจำเมืองหลวงปักกิ่ง และเสนาบดีเหินยงเกิงเหยาหัวหน้าฝ่ายวางแผนยุทธศาสตร์ของอินถิโอรสองค์ที่สืบเชื้อสายของจักรพรรดิคังซีซึ่งเป็นชาวจีนสังกัดกองทัพแปดธง แต่จากหลังรับใช้องค์ชายสี่ จักรพรรดิหย่งเจิ้งอย่างใกล้ชิด ซึ่งกล่าวได้ว่าขุนนางผู้นี้เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการชิงบัลลังก์ของพระองค์¹⁴

หน้าที่ของเหินยงเกิงเหยาเป็นคนอยู่เบื้องหลังช่วยจัดการให้จักรพรรดิหย่งเจิ้งชิงบัลลังก์กับเหล่าพระโอรสและอีกทั้งขุนนางเหินยงเกิงเหยาปั่นสายลับที่จักรพรรดิหย่งเจิ้งส่งไปติดตามการเคลื่อนไหวและจัดการกับองค์ชาย 14 และองค์ชาย 8 อย่างไม่คลาดสายตา ส่วนขุนนางหลงเคอตัวลังโกโดผู้บัญชาการกองพลรักษาความสงบเรียบร้อยประจำเมืองหลวงปักกิ่งและมีศักดิ์เป็นพระอนุชาสนมเอกของจักรพรรดิคังซีและเป็นพระเชษฐาสนมเหนียนของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง¹⁵ คือคนคุมทหารในปักกิ่งที่ยุติปัญหาการก่อการขององค์ชายต่างๆ ทำให้จักรพรรดิหย่งเจิ้งครองราชย์ได้อย่างสมบูรณ์¹⁶ และการเสด็จสวรรคตอย่างกะทันหันของพระเจ้าคังซีในประวัติศาสตร์จีนว่าอาจถูกปลงพระชนม์โดยขุนนางหลงเคอตัว¹⁷ และปลอมแปลงราชโองการเปลี่ยนชื่อรัชทายาทจากองค์ชาย 14 เป็นองค์ชาย 4

¹⁴ ทวีป วรดิถก, ประวัติศาสตร์จีน (กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ, 2551), 537.

¹⁵ เล่า ซวน หัว, ร้อยเรื่องราวแมนจู (กรุงเทพฯ: คุณธรรม, 2557), 90.

¹⁶ Madam Rose K, ลอบสังหารหย่งเจิ้งของเหล่าเชื้อเหินยง (กรุงเทพฯ: เว็บไซต์ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2555)

¹⁷ เล่า ซวน หัว, ร้อยเรื่องราวแมนจู (กรุงเทพฯ: คุณธรรม, 2557), 90.

จักรพรรดิหย่งเจิ้งเป็นผู้ที่มีความสลับวางกลอุบายทำตัวเฉยเมยต่อการทำงานในราชสำนักปลีกตัวออกห่างจากวังหลวงเพื่อทำให้จักรพรรดิและพี่น้องคิดว่าพระองค์ไม่ได้สนใจในอำนาจ แต่ก็แฝงเหลี่ยมลึกแอบคบหาขุนนางที่มีบารมีและพยายามวางแผนเล่นงานฝ่ายผู้เป็นปฏิปักษ์ต่อพระองค์โดยจักรพรรดิหย่งเจิ้งได้พยายามวางแผนใส่ร้ายองค์ชาย 14 เพื่อให้จักรพรรดิคังซีเกลียดชังอีกทั้งเมื่อครั้งที่จักรพรรดิคังซีใกล้สิ้นพระชนม์ในปี (ค.ศ.1722) นั้น พระองค์ทรงเรียกกองค์ชายเพื่อจะเปิดเผยทั้งหมดมาเข้าเฝ้าเพื่อจะเปิดเผยชื่อรัชทายาท แต่ในวันนั้นก็ขาดองค์ชาย 14 ผู้เดียวเท่านั้น เพราะถูกจักรพรรดิหย่งเจิ้งวางแผนให้ไปอยู่ที่ชายแดนให้ไปปราบปรามเขตแดนต่างๆ¹⁸

2. การปลอมแปลงราชโองการ

การขึ้นครองราชย์ของจักรพรรดิจักรพรรดิหย่งเจิ้งสร้างปริศนาให้ทุกคนๆ เป็นอย่างมากว่าด้วยเรื่องที่เปลี่ยนแปลงพินัยกรรมของจักรพรรดิคังซีมาเป็นชื่อของพระองค์เองซึ่งกล่าวกันว่าเดิมทีในราชโองการที่เขียนชื่อไว้แล้วผู้ได้รับเลือกเป็นผู้สืบราชสมบัติเป็นคนต่อไปคือองค์ชาย 14 หรือองค์ชายยี่นตี้เพราะเป็นโอรสที่โปรดปรานที่สุดช่วงในนั้นบวกกับมีความดีความชอบที่ปราบปรามแว่นแคว้นต่างๆและผู้ที่จะช่วยจักรพรรดิหย่งเจิ้งในการปลอมแปลงราชโองการเปลี่ยนจากองค์ชาย 14 มาเป็นองค์ชาย 4 ก็คือขุนนางหลงเคอตัว(มีศักดิ์เป็นพระอนุชาสนมเอกของจักรพรรดิคังซีและพระเชษฐาสนมเหนียนของจักรพรรดิหย่งเจิ้ง)¹⁹ วันที่พระเจ้าคังซีได้ใกล้สิ้นพระชนม์ใน ค.ศ 1722²⁰ นั้น พระองค์ทรงเรียกกองค์ชายทั้งหมดมาเข้าเฝ้าเพื่อเปิดเผยรายชื่อรัชทายาท แต่วันนั้นขาดเพียงองค์ชาย 14 หรือองค์ชาย ยี่นตี้เพียงผู้เดียวเท่านั้น เพราะถูกวางแผนให้ไปอยู่ที่ชายแดน เมื่อจักรพรรดิคังซีเสด็จสวรรคตนั้น ได้มอบรายชื่อรัชทายาทให้แก่เสนาบดีที่เป็นฝ่ายสนับสนุนองค์ชาย 4 เมื่อมีการประกาศผู้สืบต่อราชสมบัติก็ปรากฏว่าเป็นองค์ชาย 4 ที่ได้ครองราชย์ต่อพระเจ้าคังซีเป็นฮ่องเต้คนต่อไปเรื่องนี้สร้างปริศนาให้แก่ทุกคน แต่ราชโองการยกราชสมบัติที่พระเจ้าคังซีทรงทำไว้ทั้งฉบับที่เป็นภาษาฮั่นและภาษาแมนจูต่างมีเนื้อความเช่นเดียวกันว่าทรงประสงค์จะยกบัลลังก์ให้แก่องค์ชาย 4²¹ เหล่าเชื้อพระราชวงศ์และขุนนางทั้งหลายจึงต้องยอมรับการขึ้นครองราชย์ขององค์ชายเรื่องนี้เป็นปริศนาถกเถียงกันตลอดมาว่ารายชื่อที่จักรพรรดิคังซีได้เขียนเก็บไว้เป็นชื่อ จักรพรรดิหย่งเจิ้งจริงหรือไม่ ซึ่งมีผู้คนจำนวนมากและหนังสือหลายๆเล่ม เช่น หนังสือ เหตุเกิดในราชวงศ์ชิง, ประวัติศาสตร์

¹⁸ ดวงธิดา รามศวรรค์, เงินอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออก(กรุงเทพฯ: แพรธรรม, 2537), 252.

¹⁹ เล่า ขวน หัว, ร้อยเรื่องราวแมนจู(กรุงเทพฯ: คุณธรรม, 2557), 90.

²⁰ ดวงธิดา รามศวรรค์, เงินอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออก(กรุงเทพฯ: แพรธรรม, 2537), 252.

²¹ จอมยุทธสวี, ชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ(กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์, 2554), 102.

จีน, จีนอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออก และรวมบทความประวัติศาสตร์ราชวงศ์ของจีน สงคราม การเมืองระหว่างประเทศ และวัฒนธรรม ได้เขียนและเชื่อว่าจักรพรรดิคังซีได้มอบราชบัลลังก์ให้แก่องค์ชาย 14 มากกว่าเพราะเนื่องจากเหตุผลแวดล้อมในหลายๆ ด้านเช่น ตอนนั้นองค์ชาย 14 แสดงความสามารถในการปราบเขตแดนต่างๆ ทำความดีความทำให้จักรพรรดิคังซีทรงโปรดปรานและได้มอบหมายงานให้แก่พระองค์ ส่วนนี้จึงบ่งชี้ว่าเป็นเช่นนั้นแต่เรื่องนี้ก็ยังเป็นปริศนาจวบจนถึงปัจจุบัน

อภิปรายเรื่องการก้าวขึ้นสู่บัลลังก์โดยการปลอมแปลงราชโองการหรือไม่

ปลายศ.ศ.1722²²หลังจากที่จักรพรรดิคังซีเสด็จสวรรคต ราชโองการยกราชสมบัติที่จักรพรรดิคังซีทรงทำไว้ทั้งฉบับที่เป็นภาษาฮั่นและฉบับที่เป็นภาษาแมนจูต่างมีเนื้อความเช่นเดียวกันว่าทรงประสงค์จะยกให้แก่องค์ชายสี่ เหล่าเชื้อพระวงศ์และขุนนางทั้งหลายจึงยอมรับการขึ้นครองราชย์ขององค์ชายสี่หย่งเจิ้ง การก้าวขึ้นสู่บัลลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งเป็นเรื่องปริศนาที่ทุกคนนั้นกล่าวถึงเป็นอย่างมากว่าการได้บัลลังก์ของพระองค์นั้น ได้มาอย่างชอบธรรมหรือไม่ แต่มีหลักฐานหรือข้อมูลต่างๆ ที่มีเนื้อหาทำนองว่าองค์ชาย 4 ปลอมแปลงราชโองการ โดยให้ขุนนางหลงเคตตัวเป็นผู้ปลอมแปลง ดังนั้นเส้นทางก้าวขึ้นสู่บัลลังก์ของพระองค์จึงแบ่งให้เป็น 2 แบบคือ

1. การก้าวขึ้นสู่บัลลังก์โดยการปลอมแปลงราชโองการ
2. การก้าวขึ้นสู่บัลลังก์โดยชอบธรรม

1.การก้าวขึ้นสู่บัลลังก์โดยการปลอมแปลงราชโองการ

เล่าชวนหัวค้นคว้าไว้ในจากหนังสือ ร้อยเรื่องราวแมนจู โดยพิจารณาได้ว่า

- ก. จักรพรรดิคังซีเขียนไว้ว่า 传位十四字
  - ข. ขุนนางหลงเคตตัวเดิมขีดตัวกลางให้เป็น 传位于四字
- 十 shiคือเลข สิบ ถ้าเป็น ก. ก็หมายถึงยกบัลลังก์ให้ลูก สิบสี่ ก็คือองค์ชาย สิบสี่นั่นเอง

ส่วนที่กล่าวว่าขุนนางหลงเคตตัวเดิมขีดตัวกลางให้เป็น 传位于四字 จาก 十 เป็น 于 ซึ่ง 于 หมายถึงคำบุพบทที่มีความหมายว่าแต่ ดังนั้น 传位于四字 จะแปลว่ายกบัลลังก์แต่ลูก²³

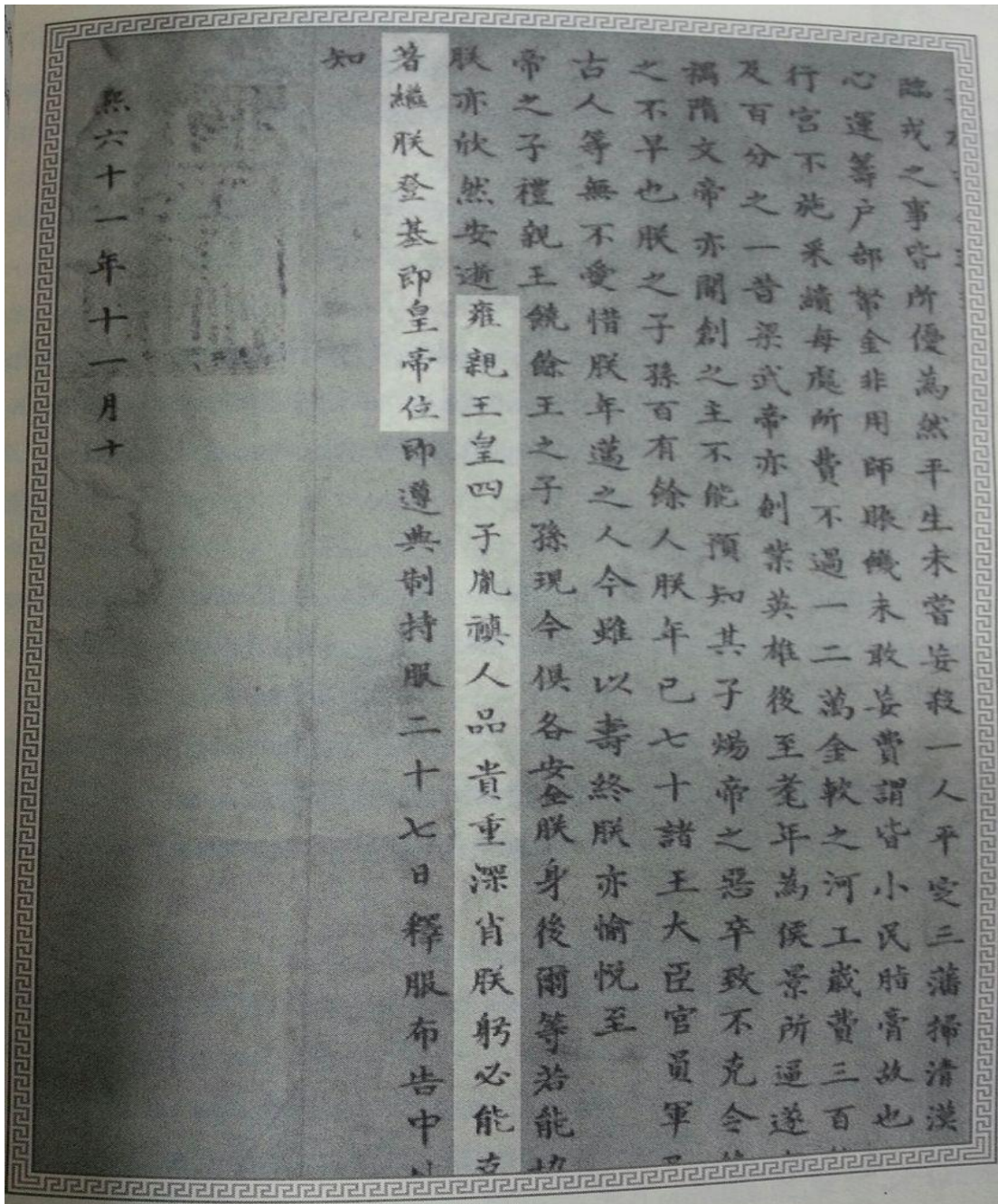
²² จอมยุทธสวี, ชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ(กรุงเทพฯ:ฐานการพิมพ์, 2554), 102.

²³ เล่าชวน หัว, ร้อยเรื่องราวแมนจู(กรุงเทพฯ:คุณธรรม, 2557), 90.

2. การก้าวขึ้นสู่บัลลังก์โดยชอบธรรม

ส่วนข้อมูลหลักฐานที่อ้างว่าจักรพรรดิหย่งเจิ้งนั้นไม่ได้ปลอมแปลงราชโองการโดยพิจารณาดังนี้

ตัวอย่างราชโองการที่ระบุเป็นลายลักษณ์อักษร เรื่องการประกาศการแต่งตั้งรัชทายาทของจักรพรรดิคังซีที่ระบุไว้อย่างชัดเจน

ที่มาภาพจากหนังสือ ชิงจูดจบบระบบจักรพรรดิ หน้า 103

นี่คือภาพที่ตัดมาแต่ช่วงท้ายของราชโองการข้อความที่เน้นไว้ในภาพนั้นมีการระบุตัวบุคคลอย่างชัดเจน
ซ้ำยังระบุฐานันดรศักดิ์ไว้ด้วย ซึ่งก็ชัดเจนว่าไม่สามารถแก้ไขปลอมแปลงอย่างใดอย่างแน่นอน

จึงยกตัวอย่างหลักฐานที่ระบุไว้

“雍親王皇四子胤禎人品貴重深肖朕躬必能克承大統着继朕登基
即皇帝位”

เนื่องจากเป็นคำในสมัยโบราณเกือบ 400 ปี ทำให้การถอดความหมายนั้นยากมากพอสมควร ถึงแม้
ในสมัยโบราณและปัจจุบันจะใช้ตัวอักษรบางตัวเหมือนกันแต่สื่อความหมายนั้นแตกต่างกัน จึงแปลจากคำที่
สามารถเข้าใจได้ง่ายมีดังนี้

“หยงฉินหวัง โอรสจักรพรรดิองค์ที่สี่อื่นเจวิน มีคุณสมบัติครบถ้วนเพียบพร้อมจะแบกรับภาระอัน
ใหญ่หลวง จึงขอแต่งตั้งให้สืบทอดราชสมบัติเป็นจักรพรรดิ”²⁴

หลายคนยังสงสัยว่าจักรพรรดิหยงเจิงอาจปลอมแปลงลายพระหัตถ์ของจักรพรรดิองค์ที่สี่จากพระนาม
ขององค์ชายสืบสี่อื่นเถิดให้กลายเป็นองค์ชายสี่อื่นเจวิน ต่หากเราวิเคราะห์จากราชโองการและความ
แตกต่างระหว่างทั้งสองข้อมูลจะเห็นว่า

ประเด็นที่ 1 คือฐานันดรซึ่งอยู่ก่อนลำดับพระโอรสชื่อองค์ชายสี่อื่นเจวินมีฐานันดรศักดิ์เป็น
หยงฉินหวัง หรือสมเด็จพระเจ้าฟ้าชายชั้นเอก แต่ขององค์ชายสืบสี่อื่นเถิดมีฐานันดรศักดิ์มีฐานันดรศักดิ์เป็น
กุ๋ซานเป่ย์จื่อ หรือหม่อมเจ้าชาย ซึ่งก็แน่นอนว่าถ้าเขียนคำว่า กุ๋ซานเป่ย์จื่อ 固山贝子 ที่มีถึงสี่ตัวอักษร
แล้วถ้าตัดออกก็คงจะไม่สามารถแก้ไขเป็นคำว่า หยงฉินหวัง 雍親王 ที่มีเพียงสามตัวอักษรได้อย่าง
แน่นอน

ประเด็นที่ 2 คือลำดับพระโอรสของราชวงศ์ องค์ชายสี่อื่นเจวินคือ หวงซื่อจื่อ องค์ชายสืบสี่อื่นเถิดคือ
หวงสือซื่อจื่อ ซึ่งก็เป็นประเด็นหาข้อสรุปได้ง่ายมากเมื่อเทียบกับราชโองการ เพราะคำว่าสี่ และสืบสี่
จำนวนตัวอักษรก็แตกต่างกันอยู่ดี

²⁴ จอมยุทธสวี, วิกฤตระบบจักรพรรดิ (กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์, 2554), 105.

ประเด็นที่ 3 ที่หนังสือหลายเล่มได้เขียนไว้ว่าจักรพรรดิหย่งเจิ้งปลอมราชโองการจากคำว่าสิบสี่ = 十四 ให้กลายเป็น ที่สี่=第四 หรือให้สี่=于四 ถ้าเช่นนั้นก็ย้อนกลับไปดูอักษรที่ราชโองการ คำข้างหน้าถึงอย่างไรก็เป็นคำว่า หวง 皇 ซึ่งไม่มีการใช้คำ 皇第四子 หรือ 皇于四 เป็นคำเรียกเหล่าพระโอรสอย่างแน่นอน ดังนั้นการแก้ไขราชโองการในส่วนประเด็นนี้ก็ไม้อาจจะเป็นไปได้

ประเด็นสุดท้าย ก็คือชื่อของเหล่าพระโอรสแต่ละองค์ อื่นเจวิน(胤禛)องค์ชายสี่ แล อื่นถิ(胤禔)องค์ชายสิบสี่ ซึ่งมีคำนำหน้าว่าอื่นเหมือนกันอย่างแน่นอนไม่ต้องปลอมแปลง แต่ส่วนคำหลังคำว่าเจวิน(禛) กับคำว่า ถิ(禔)อาจจะดูคร่าวๆว่ามีลักษณะตัวอักษรเหมือนกันแต่ถ้าจะปลอมแปลงจากคำว่า ถิ(禔)เป็นคำว่าเจวิน(禛)ก็ดูเหมือนจะยากเพราะคำว่า ถิ(禔)นั้นผสมตัวอักษรเยอะกว่า²⁵

ดังนั้นศิวิจัยเห็นว่าทุกประเด็นที่กล่าวไปเมื่อเทียบกับราชโองการแล้ว จะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยากมากหรือเป็นไปได้เลย ยกเว้นแต่ราชโองการจะถูกปลอมแปลงทั้งฉบับ ซึ่งนั่นยิ่งยากขึ้นไปอีกเพราะราชโองการนั้นมีทั้งแบบที่เป็นภาษาฮั่นละทั้งที่เป็นภาษาแมนจูเพราะฉะนั้นแล้วเหตุที่กล่าวหาว่าพระองค์ปลอมแปลงราชโองการเพื่อชิงบัลลังก์นั้นจากสายเลือดเดียวกันจึงไม่ควรที่จะไม่ปักใจเชื่อเสียทีเดียวว่าพระองค์เป็นผู้ชิงบัลลังก์

แต่ถึงจักรพรรดิหย่งเจิ้งจะถูกกล่าวหามากมายแต่สิ่งหนึ่งที่เป็นความจริงอย่างเลี่ยงไม่ได้ก็คือ พระองค์คือฮ่องเต้ที่มีความสามารถปกครองบ้านเมืองได้อย่างสงบสุข

หนึ่งในงานสำคัญหลังจากที่พระองค์ขึ้นครองราชย์ คือ การปฏิรูปการปกครองในบางส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเงินภาษีที่เข้าท้องพระคลัง ซึ่งปลายรัชสมัยจักรพรรดิคังซิ่นนั้น เงินในท้องพระคลังแทบจะไม่เหลือพอนำไปพัฒนาบ้านเมืองในด้านใด แต่จักรพรรดิหย่งเจิ้งก็สามารถหาวิธีเพิ่มเงินในท้องพระคลังได้อย่างรวดเร็วแล้วนำมาพัฒนาบ้านเมือง ซึ่งเงินทองส่วนใหญ่ที่ถูกเก็บไว้ในท้องพระคลัง มักเป็นบรรณาการจากประเทศราชและเงินภาษีของประชาชน ซึ่งชนชั้นสูงเช่นพวกขุนนางไม่เคยได้จ่ายภาษีเลยเหมือนเอาเปรียบประชาชนที่ทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยความลำบาก ในสมัยจักรพรรดิหย่งเจิ้งจึงเป็นยุคสมัยแรกของราชวงศ์ชิงที่เก็บภาษีอย่างจริงจังและมีระเบียบแบบแผน ใครมีมากก็จ่ายมาก ใครมีน้อยก็จ่ายน้อย แต่ไม่ทราบแน่ชัดว่าสมัยนั้นมีการจัดเก็บตามอัตราส่วนเท่าไร แต่ด้วยเหตุนี้ได้ทำให้เหล่าขุนนางต่างไม่พอใจเป็นอย่างมาก

²⁵ จอมยุทธสาว, ชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ(กรุงเทพฯ:ฐานการพิมพ์, 2554), 105.

สรุป

จากการศึกษาที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าเส้นทางการขึ้นสู่บัลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งมีความซับซ้อน วุ่นวายมาตั้งแต่ปลายรัชสมัยจักรพรรดิคังซีที่เหล่าโอรสพี่น้องสายเลือดเดียวกันต้องแก่งแย่งเพื่อชิงบัลังก์เป็นจักรพรรดิรัชกาลต่อไป จึงทำให้ช่วงนั้นเกิดความวุ่นวายและสร้างความหนักใจให้แก่จักรพรรดิคังซีเป็นอย่างมาก จนได้รับขนานนามว่าเป็นเหตุการณ์แย่งชิงบัลังก์ระหว่างศึกสายเลือดที่ซับซ้อนที่สุดเท่าที่เคยเกิดมาในประวัติศาสตร์จีน โดยมีกลุ่มโอรสที่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจนคือองค์ชายสิบสี่องค์ชายแปด และองค์ชายสี่ ที่ได้เปิดศึกสายเลือดกันอย่างดุเดือด โดยจักรพรรดิหย่งเจิ้งได้ดำเนินกลยุทธ์วางแผน โดยการคบขุนนางและปลุกตัวออกจากราชสำนักเพื่อให้เหล่าโอรส แต่จักรพรรดิคังซีได้วางใจว่าพระองค์ไม่ได้ประสงค์ที่อยากจะได้บัลังก์สืบราชสมบัติต่อและแล้วโอรสที่ได้ครองบัลังก์ในสมัยต่อมาก็คือจักรพรรดิหย่งเจิ้ง ซึ่งการขึ้นครองราชย์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งเป็นเรื่องที่ครหากันอย่างมาหลายคนกล่าวว่าการได้บัลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งมาจากการคบหาขุนนางให้ช่วยปลอมแปลงราชโองการยกราชสมบัติของจักรพรรดิคังซีที่ให้พระองค์ที่จักรพรรดิคังซีทรงประสงค์นั้นจะยกราชสมบัติให้องค์ชายสิบสี่

ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าก้าวขึ้นสู่บัลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งและจะเห็นว่าสามารถแบ่งออกมาได้เป็นสองทาง คือ การก้าวขึ้นสู่บัลังก์โดยการปลอมแปลงราชโองการ หรือการก้าวขึ้นสู่บัลังก์โดยชอบธรรมหลังจากศึกษาข้อมูลหลักฐานแล้วจะเห็นได้ว่า หลักฐานที่ว่าจักรพรรดิหย่งเจิ้งปลอมแปลงราชโองการยกราชสมบัตินั้นน่าจะเป็นไปได้ยากเพราะการที่จะปลอมแปลงราชโองการตัวอักษรจาก 传位十四字 แปลว่ายกบัลังก์ให้แก่ลูกสิบสี่ให้เป็น 传位于四字 ซึ่งแปลว่ายกบัลังก์ให้แก่ลูกสี่เดิมขีดตัวกลางให้เป็น 传位于四字 จาก 十 เป็น 于²⁶ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ว่าหลักฐานข้อมูลนี้ไม่สามารถที่จะเป็นจริงได้ เพราะราชโองการของจักรพรรดิคังซีนั้นทรงทำไว้สองภาษาคือฉบับที่เป็นภาษาฮั่นและฉบับที่เป็นภาษาแมนจูซึ่งถ้าจะปลอมแปลง ก็ต้องปลอมแปลงทั้งสองฉบับ ซึ่งเป็นไปได้ยากอีกประเด็นหนึ่งที่ว่าจักรพรรดิหย่งเจิ้งอาจปลอมแปลงลายพระหัตถ์ของจักรพรรดิคังซีจากพระนามขององค์ชายสิบสี่อื่นทำให้กลายเป็นองค์ชายสิบสี่อื่นเจวิน ฐานันดรที่ซึ่งอยู่ก่อนลำดับพระโอรสขององค์ชายสิบสี่อื่นเจวินมีฐานันดรศักดิ์เป็น หงฉินหวังหรือสมเด็จพระเจ้าฟ้าชายชั้นเอก แต่ขององค์ชายสิบสี่อื่นก็มีฐานันดรศักดิ์มีฐานันดรศักดิ์เป็น กู้ซานเป่ย์จื่อ หรือหม่อมเจ้าชาย ซึ่งก็แน่นอนว่าถ้าเขียนคำว่า กู้ซานเป่ย์จื่อ ที่มีถึงสี่ตัวอักษรแล้วถ้าตัดออกก็คงจะไม่สามารถแก้ไขเป็นคำว่า หงฉินหวัง 雍親王 ที่มีเพียงสามตัวอักษรได้ และลำดับของ

²⁶ เล่า ชวน หัวร้อยเรื่องราวแมนจู(กรุงเทพฯ:คุณธรรม, 2557), 90.

พระโอรสของราชวงศ์ อังค์ชายสี่อินเจวินคือ หวงซ้อจื่อ อังค์ชายสิบสี่อินทีคือ หวงสี่ซ้อจื่อ²⁷ ซึ่งก็เป็นประเด็นหาข้อสรุปได้ง่ายมากเมื่อเทียบกับราชโองการ เพราะคำว่าสี่ และสิบสี่ จำนวนตัวอักษรก็แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการได้ซึ่งบังลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งนั้นพระจักรพรรดิถังซีได้ยกราชสมบัติให้พระองค์อย่างชอบธรรมไม่ได้มีการปลอมแปลงใดๆ แต่ที่เห็นว่าการขึ้นครองบังลังก์เป็นเรื่องครหานั้นผู้วิจัยคาดว่าเกิดจากนิสัยลักษณะของจักรพรรดิหย่งเจิ้งมีโหดเหี้ยมครองบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด โหดเหี้ยมและยุติธรรมซึ่งตอนที่พระองค์ขึ้นบังลังก์ในช่วงแรกได้กวาดล้างขุนนางมากมายที่ไม่จ่ายภาษีถือโกงประชาชนปรับเปลี่ยนกฎหมายซึ่งไม่ได้เป็นผลดีต่อขุนนางจึงทำให้ขุนนางไม่พอใจเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องครหาเกี่ยวกับการขึ้นครองราชบังลังก์ของจักรพรรดิหย่งเจิ้งก็เป็นได้

---

²⁷ จอมยุทธสาวชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ(กรุงเทพฯ:ฐานการพิมพ์, 2554), 105.

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์ภาษาไทย

- จอมยุทธสวี่. (2554). **ชิงจุดจบระบบจักรพรรดิ**. กรุงเทพมหานคร: ฐานการพิมพ์.
- ดวงธิดา รามสวัสดิ์. (2537). **จีนอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออก**. กรุงเทพมหานคร: แพรธรรม.
- ทวีป วรดิถก. (2551). **ประวัติศาสตร์จีน**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- ปิยะดา ชลวร. (2555). **เหตุเกิดในราชวงศ์ชิง**. กรุงเทพมหานคร: ชวนอ่าน.
- รุ่งพงษ์ ชัยนาม. (2557). **รวมบทความประวัติศาสตร์ราชวงศ์จีน สงคราม การเมืองระหว่างประเทศ และวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์อักษร.
- เล่า ชวน หัว. (2551). **หลากหลายฮ่องเต้เด็ก**. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- เล่า ชวน หัว. (2555). **ร้อยเรื่องราวแมนจู**. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- สายฝน รุ่งประเสริฐวรรณสินธพ และสุรภาพร รังษีอุทัย. (2554). **ประวัติศาสตร์จีนยุคราชวงศ์เล็ม 2**. กรุงเทพมหานคร: เพชรกะรัต.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- Madam Rose K. (2558). **ลอบสังหารหยงเจิ้งของหลี่ซือเหนียง**. เข้าถึงเมื่อ 3 สิงหาคม 2555.
- เข้าถึงได้จาก www.manager.co.th/Entertainment/ViewNews.aspx?NewsID=9550000095244

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล	นางสาว อัฐภิญญา ปัญญาวิธาน
วัน เดือน ปีเกิด	21 ตุลาคม 2536
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544- 2548	สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจาก โรงเรียนพระแม่มารีสาทร
พ.ศ. 2549-2554	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจาก โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
พ.ศ. 2555- 2558	ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต วิชาเอกเอเชียศึกษาภาษาจีน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม